

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. šted. 10.932. - Oglasni po ceniku

God. XI.

Ljubljana, 15. januara 1929.

Broj 2.

Ljubljana, 15. januara 1929.

DUŠAN M. BOGUNOVIĆ (Zagreb):

Šta činiti, a da ideologija i etika Sokolstva uspije?

II.

UZROCI U SOKOLSTVU.

U svakom pokretu ideološke prirode, za neuspeh pokreta, treba da se traži u ideologiji tog pokreta t. j. je li duh ideologije takav, da je on izazvan potrebama i prilikama naroda, je li se ideologija pokreta može primeniti na život naroda, to je jedno.

A taj broj nije tačan, jer na temelju statistike, objavljene u ovogodišnjem našem kalendaru, nisu do određenog roka (20. VIII. 1928) poslala male statističke izveštaje društva: župa Banja Luka; Cazin, Hrv. Kostajnica; župa Bjelovar; Veliki Grdjevac; župa Cetinje; Danilov grad, Hercegovina; župa Kragujevac; Čuprija; župa Ljubljana; Ig-Studenec, Komenda, Mošte, Preserje, Vače; župa Maribor; Čakovec; župa Mostar; Ljubinje; župa Novi Sad; Bačko Petrovo selo, Bezdani, Kulpin, Petrovaradin; župa Novo mesto; Mirna peć, Straža, Valta vas, St. Janž, St. Jernej, St. Rupert, Zužemberk; župa Osijek; Čepin, Darda, Mirkovec, Vočin; župa Sarajevo; Travnik, Visoko; župa Skoplje; Bitolj, Bogdanc, Carevo selo, Negotin-Vardar, Ohrid, Pirova, Struga, Veles, Vučitrn; župa Split; Omis, Pučišće, Stobreć; župa Šibenik; Filip-Jakov, Ist, Nin, Nosvalja, Stankovci; župa Tuzla; Tešanj, župa Užice; Guča, Požega (užička); župa Vel. Bečkerék; Bašahid, Dragutinovo, Pot, Sv. Nikola, Sanat, Srpski Krstur; župa Zagreb; Jasenovac, Kruška vas, Kostanjevica, Okučani, Petrinja, Zagreb I.

Kod ovih društava mogu se uzeti u obzir samo približni brojevi, zato je opravdana naša tvrdnja, da i ta naša statistika nije tačna. Tačna ne može biti i radi toga, jer se dogadaju slučajevi, kakve opisuje brat statističar u gore spomenutom svom izveštaju: »U našoj statistici ima slučajeva, da statista, tajnik i statističar potpišu spisak članstva, koji služi kao baza za oporezovanje, a da sami nisu navedeni u spisku...« Medutim to još nije sve. Kod nas postoje društva, koja su učestvujena u svojim župama, o kojim Savez nema ni pojma, jer mu nisu bila javljena, nego je o njihovom opstanaku saznao slučajno. — Treba ponoviti ove konstatacije, da se ne zaborave i da se ovakve stvari ne dogode više!

Ako sve ove činjenice uzmemu u obzir, možemo imati mišljenje, da se negde sakriva od 15.000 do 20.000 naših ljudi, koji žive i rade po našim vežbaonicama i društvinama, a za koju naša statistika i Savezni katastar ništa ne znaju. Skrajnje je vreme, da su ovakvi praksi, koja nije sokolska, jedanput i za uvek prestanemo, i to osobito gledom na onaj deo izveštaja brata Savezne staroštinse zaključilo je na sednici od 19. XI. 1928., da se s obzirom na desetgodišnjicu JSS sastavi statistika JSS po velikim statističkim iskazima za godinu 1928. po stanju članstva od 31. decembra 1928. — Stoga neka ne bude u našem Savezu ni jedna jedinica, koja bi svojom nemarnošću smetala i sprečavala delo onih, koji žele svoje dobrovoljno preuzeće zadaća doista izvršavati tačno i u redu. Čim tačnije će biti vaše delo, tim tačnije biće i naše.«

Iz ovih činjenica proizlazi da sva župu neodložan rad nadzorne i organizatorne instance, da se u društvinama, gde katastar još nema, isti uvede, a tamo, gde katastar već postoji, da se upravlja tačno, u redu i — po istini. Kad župski izaslanici vrše reviziju po društvinama, ne smiju ići preko katastra na dnevni red, nego moraju baš nju posvetiti jednaku brigu i pažnju, kao ostalim granama društvenih upravnih poslova. A svaki društveni statističar mora da smatra svoje dužnosti sasvim ozbiljno te ih mora svršavati u potpunoj saglasnosti sa istinom, što važi i za svakog župskog statističara.

Mi na sve to suv braću i sestre, koji su članovi župskih ili društvenih uprava, naročito upozoravamo, da neće nikako kasnije imati razloga, da opravdano kaže: Ja nisam znao, kako stoje ove stvari sa statističkom i koliko vredi tačnost i istina u njoj!

Kad već govorimo o statistici, moramo još na nešto obratiti pažnju svima u upravnim odborima! Ako pogledamo male statistički pregled u našem kalendaru za tekuću godinu, moramo pre-

odgovarao potrebama i prilikama naroda, koji bi bio protivan duši nareda — ali ima nešto, što držim neda da ideologija i etika Sokolstva ne može da uspije, a to je: »Nismo još našli načina i sredstava da ideologiju Sokolstva primenimo na naše selo, a to je 85% našega naroda — a to je narod, a to je ostvarenja načela Sokolstva da ceo narod bude vaspitan u duhu Sokolstva.«

Kad bi iz svesti i organizacije naroda održavala se svest i organizacija Sokolstva, e onda bi i javnost, a i mi Sokoli iz varoši imali potporu za uspeh sokolske ideologije i etike, onda bi takva svest, svest sokolska u narodu bila izraz snage i svesti, e onda bi duh i misao sokolskog jedinstva prodru u ceo naš narod, e onda bi Sokolstvo uticalo na izgradnju države, onda bi Sokolstvo bilo jače od politike, onda bi bili sposobni za borbu »biti ili ne biti, onda ne bi bili varoška, nego sveopšta narodna organizacija. Osim toga, da teoretski znamo primeniti sokolski sustav na narod, preko je potrebno, da budemo na čistu sa 2. i 3. postavljenim pitanjem.

2. Svaka ideja, koja hoće da se odraži u obliku pokreta, njen uspeh zavisi od vodstva, koje svojim radom prenosi na život i krv naroda. Čim je ideja mnogostranija, kao što je to sokolska organizacija, koja ima tako razgranat program, onda je jasno, da se ona ne može ostvariti, već naprotiv rada s neuspehom, jer nema radnika (vodstva) spremnoga stručno, da ideju ostvare. I kad pogledamo da našnje sokolske radnike, onda vidimo ovu istinu:

a) imamo samo sokolske prednjače, koji su bili vežbom u dvoranama, kratkim tečajevima društava i župa, a i donekle Saveza, čitanjem stekli izvesno ali ne sveopšte znanje o Sokolstvu. Njima manjka dosta, ali ipak jedini su stručno spremni;

b) imamo sokolskih radnika, koji su svojim vlastitim istraživanjem bilo ideologije ili organizacije, došli do izvesnog znanja, a s tim i položaja u Sokolstvu. Njima manjka mnogo;

c) najviše imamo braće i sestara u vodstvu, koji su ili radi privatnog položaja van Sokolstva, ili svoga nacionalno-slovenskoga shvaćanja, ili ljubavi i pažnje prema Sokolstvu došli do članstva u vodstvu Sokolstva.

Promotrite prema ovim sokolskim radnicima i prednjacima, ideologiju, tehniku, organizaciju, administraciju itd. Sokolstva, koja je tako mnogostrana i koja za svaki deo sokolskog rada traži svest, znanje i spremu (struknu) pa čete doći do tvrdoga uverenja »šta činiti, a da ideologija i etika Sokolstva uspije.« Eva sta!

Prednjaci naših sokolskih jedinica, treba da poređ stručnoga (čisto tehničkoga) znanja produ i potpueno osvoje ideološko i organizatorsko znanje u Sokolstvu. Treba šta više, da se specializiraju u pojedinih delovima sokolskog rada — jer jedni su za vežbu s decom, drugi su za sprave, treći su za metodiku, četvrti su za laku atletiku itd. svaki ne može da bude za sve, ali svi jaki u delovima možemo da budemo za celinu. Pogledajmo van Sokolstva. Sve se specializira, samo mi Sokoli mislimo, da smo s jednim tečajem, s jednom pročitanom knjigom došli do savršenosti u Sokolstvu. Sokolstvo je danas nauka, koja traži da se studira, čita, traži specializaciju itd.

Prednjaci i njihovo usavršavanje poboljšaće prilike u Sokolstvu i dovesti da uspije ideologija Sokolstva.

Radnici u prosvetnim odborima, gospodari, organizatori i ostali, a naročito oni, koji su u upravnim odborima društava i župa, treba da produ tečajeve, škole ili neka se nazove kako god hoće, u kojima će se naučiti stručno i sokolski svemu onome, što je potrebno za vodstvo i rad sokolskih jedinica. I kao što je nemoguće biti prednjak dece, naraštaja i članstva bez spreme i svršenoga tečaja, tako je, braće i sestre, nemoguće biti starosta,

rada svesnih i oduševljenih Sokola i Sokolica.

Takav naš napredak bio bi zdrav pa je i dostižan, jer ne znači velikih i opasnih skokova nego ide prirodnim razvojnim putem, koji pokazuje velika ideja, a koji krči neprekidan sokolski rad.

Sokolska četa Udrežnje — župa „Aleksa Šantić“.

U pomoć stradajućoj braći.

Svim bratskim župama i društvinama.

Iz bratskih župa »Aleksa Šantić« u Mostaru stižu nam strašne vesti. U hercegovačkim planinama, gde se seljaci organizuju u sokolske čete, zavladali su neverovatno siromaštvo i tatkav glad, da su naša braća sa svojom decom i porodicama prepusteni sami sebi na milost i nemilost i izručeni kao plen neminovnoj propasti.

Sokolstvo ne sme ostati gluho, kad udara na naša srca zdvojan krik ovih patnika i mučenika, koji su izdržali do skrajne granice mogućnosti u najtežim prilikama, a sada ne mogu više. Neopisiva beda goni ih u smrt. Pa ako nitko ne vidi te velike naše nacionalne sramote, Sokoli ju moraju videti i očistiti tu crnu ljuđu na našem imenu i na našoj časti!

1. Ne može se zahtevati, da Sokoli sami pribave hrane svim hiljadama, koje nemaju kruha; to ne može nitko učiniti bez najizdašnje državne pomoći. Ali ono, što možemo, to moramo učiniti odmah, da spasimo, što se još spasiti dade. Potrebljeno je, da nademo dela i zarade za nekoliko stotina naše braće, koji su upravo tako dobri i vredni Sokoli kao i mi, ako nisu još i bolji. Naša braća u toj teškoj nesreći, kojoj slične ne pamti nitko, ne mole milostinje, ne žele utešnih reči, već mole za pošten rad, kojem su dorasli Sokoli seljaci, da radom vlastitih ruku svojih zarade sredstva za skromnu prehranu umiruće svojte.

Dvaput daje, ko brzo daje!

Zdravo!

Ljubljana, 15. januara 1929.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Riko Fux, tajnik.

pa čemo doći do stvarnoga zaključka, da je sokolsko članstvo daleko od sve-stranog poznavanja dubine i primene sokolske ideologije na život sebe, društva i naroda — opaža se da sve ono što sokolski radnici prilikom sastanaka, skupština, sednica zaključuju, ostaje vlasništvo skupa pojedinaca ili skupština, a mase Sokolstva nesvesne toga, ostaju pasivne — njihovim sokolskim težnjama daleko i je li onda čudo, da je »neuspeh ideologije i etike Sokolstva«. Bez osećaja članstva u pitanju programa Sokolstva, bez njihove aktivnosti i odgovornosti za ceo program Sokolstva, bilo ideološke, organizatorske, tehničke i materijalne strane Sokolstva, bez toga nema uspeha ideje Sokolstva. Zato sve u članstvu, a bez njega ništa — sve sa članstvom u protivnom uspeh Sokolstva je problematičan i stvarice se duhovna sokolska aristokracija pojedinaca, a članstvo ostaće pasivno i bez odgovornosti moralne i materijalne. A što će biti sa našim pokretom to je jasno.

4. Uz ideologiju, a za provedbu u život ideja i zaključaka veoma je važan sistem organizacije pokreta. Za sistem naše organizacije čuje se često iz naših redova, da je komplikiran. I to se obično govori samo zato, jer se traži ma kakav izgovor za neuspeh. Ali ako stvarno pogledamo, onda vidi, da sve što je potrebno za ideološku provedbu, za princip podele rada, primenu da se svakom funkcioneru ordri njegov položaj i dužnost, orga-

(Nastavak na str. 2., stupcu IV.)

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Sestra Renata Tyrševa o sokolskoj porodici.

U novogodišnjem broju Narodnih Listi u Pragu izšao je i sokolski prislog s doprinosima najboljih čehoslovačkih sokolskih radnika. Među ostalima napisala je i sestra Renata Tyrševa nekoliko krasnih reči o sokolskoj porodici. Sestra Tyrševa kaže:

»Može li biti nešto leše, nego ako dovedu roditelji, otac-borac, majka-marljiva vežbačica, svoje dete u sokolsko društvo k prvom telovežbačkom času, kamo ih je pre toliko godina dovela briga njihovih sokolskih roditelja, koji su isto tako bili već pripadnici »sokolskog plemena«. Sokolstvo je u takvim porodicama udomaćena tradicija i upravo obiteljske veze donose u sokolski život veliku meru one naročite srdačnosti, iskrenosti i prijaznosti, kakve ne nalazimo nigde u drugim društvima i udruženjima. U Sokolu vežba dete, momčić, devojčica, vežba starija sestra kao naraštajka, a i otac i majka ne zaostava upravo ništa za svojom omladinom. I njih dvoje vežba redovo, no unatoč svih teškoća i briga današnjeg teškog života. Pa i ded se još uvek s veseljem i ponosom seća, kako je vežba pod Tyršem i pomagao u prošlim vremenima buditi narod k sa-movesti. S punim pravom lako naglasim, kaže sestra Tyrševa, da je upravo provlačenje sokolskog rada preko triju rođova važna dobit sokolske organizacije te joj daje naročito čvrstu i sve-strano proispitivanu osnovu. Sokolska misao, sokolsko vaspitanje, utemeljeno potrebom služiti narodu, vaspitala je sve te naše sokolske porodice, koje su nam jamstvo sreće i zdrave budućnosti sokolske organizacije. Zato neka budu pozdravljene sokolske porodice i njihove decole!«

Istina je, u Čehoslovačkoj ima već čitav niz potpuno sokolskih porodica, koje postaju sve više i više temelj organizacije. I u našem Sokolstvu se opaža tu i tamo već taj veselo pojav.

Opadanje broja omladine.

Sokolski Vesnik, glasilo ČOS donosi u svom prvom ovogodišnjem broju uvodni članak, koji se bavi važnim problemom, koji ima velikih posledica za tako razvijenu industrijsku državu, kao što je Čehoslovačka. Na temelju zvaničnih statističkih podataka izračunao je dr. E. Schönbaum opadanje broja dece od 10 do 14 godine, koje će postići godine 1932 najniži broj. Spomenute godine navršće 39 hiljada dečaka i 38 hiljada devojčica svoju 14 godinu. To je velik i za gospodarstvo na svaki način vrlo težak gubitak radne snage. Ali i Sokolstvu će narednih četiri godina priljetati samo maleni broj omladine u naraštajskoj redovini. Već više godina se opažalo lagano opadanje broja muške i ženske dece u čehoslovačkom Sokolstvu, koje će postati na rednih četiri godina veće te će postići godine 1932 najniži stupanj. Dočnje nastaje isti taj pojav u redovima mlađeg članstva, jer neće biti dovoljan pritok iz naraštajskih redova. Tek iz godine 1932 počeće se opet naglo dijati broj omladine i postići će opet 63.000 dečaka starost od 14 godina, t. j. skoro dvostruk broj iz godine 1932.

Pitamo se, za koga naša zvanična statistika čuva ovakve podatke, da ni-kad ne dodu u javnost?

Utakmice slovenskih sokolskih skijaša.

Utakmice slovenskih sokolskih skijaša održale se 12. i 13. januara u Zakopanu u Poljskoj kao sastavni deo sokolskih sjećanja VII. svepoljskog sokolskog sleta u Poznanju. Kako nam je poznato učeće učešće na tim utakmicama uz poljsko Sokolstvo i ČOS, dok međutim iz našeg Saveza neće biti još nikakvih takmičara, jer skijaštvo u jugoslovenskom Sokolstvu nije još dovoljno organizovano. ČOS odaslaće u Zakopane 5 trkača, 4 skačača, 3 takmičarka i 3 sudije, zastupnike predsedništva i načelnštva članova i članica. Utakmica sama sadrži vožnju na 18 km i ujedno utakmicu tročlanskih patrova te utakmicu članica na 7 km.

Razvoj skijaštva u ČOS.

Razvoj skijaštva u čehoslovačkom Sokolstvu vrši se vanrednom brzinom. Po dosadašnjim podacima je ustanovljeno u 42 župe već 198 odseka, koji broje ukupno 11.828 Sokola-skijaša. Poprečno na jedan odsek odpada vrlo lep broj skoro 50 članova. Izvan odseka pa je još 4809 neorganizovanih skijaša, koji nisu svoj ulazak u odseke još prijavili. U raznim drugim klubovima je od Sokola upisano 1196 osoba. Velika većina čitavog sokolskog skijaštva je učlanjena danas u vlasti-

tim odsecima. Skijaškog naraštaja je 2137, dečak pak 1475. Očekuje se, da će ove godine dvostruko porasti navedeni brojevi. U tu svrhu bili su već prošle jeseni g. 1928 pripremljeni za zimu u mnogim župama i društvenima skijaški tečajevi.

Propaganda za štampu ČOS.

Kako vrši ČOS propagandu za svoju štampu razabiremo iz sviju listova jake čehoslovačke sokolske štampe. Ujedno i društvena pravila i načelni zaključci skupština određuju, koliko moraju imati društva pretplatnici prema broju članstva. Tačno je propisano, koliko mora biti pretplatnika na Sokolski Vesnik. Sokola, Cvičitelja i Cvičiteljku, Sokolske besedy i Vzkrišenju. Ta pravila i zaključci ne ostaju samo na papiru, već ih u celosti i tačno ispunjavaju sva sokolska društva, tako da izlaze svaki časopisi i listovi bratske ČOS u velikim naknadama. — A kako je kod nas? Kakvo tečajevi stanovište ima naš Sokolski Glasnik, Prednjak, Sokolić i Naša Radost. Neka nam i u tome bude primjerom bratsko čehoslovačko Sokolstvo.

Poslednji prednjački tečaj ČOS za članice.

Poslednji prednjački tečaj ČOS za članice održao se u Tyrševom domu od 2. do 15. decembra prošle godine. Učestvovalo je 105 vežbačica, od kojih je bilo 12 društvenih načelnica, a 27 sestara imalo je već razne okružne i župске tečajeve. Po zanimanju bilo je 66kućanica, 16 činovnica, 6 radnicu, 6 učiteljica, 4 švelje i modistke i 5 studentica. Tečaj je bio unatoč velikog broja jedan od najlepših u g. 1928.

IX. svesokolski slet u Pragu.

IX. svesokolski slet u Pragu održaće se 1932. Načelništvo se već duže vremena bavilo raznim pokusima, gledajući učinka glazbe na masu vežbača, kakva se očekuje na ogromnim svesokolskim sletovima. Kod toga je vlastita bojazan, da se neće moći povisiti broj vežbača preko onog broja, koliko ih je nastupilo g. 1926. Teškoća je bila naime u pravilnom smještaju glazbe, koju moraju svi vežbači koliko moguće u isto vreme čuti, da se postigne silan skupni efekt vežbanja. Član načelništva, poznatni stručnjak za sastavljanje prostih vežbi, načelnik praškog Sokola, br. Vorel načinio je u prošlim mesecima više zanimljivih pokusa, koji su doneli još zanimljiviji rezultat, da može na pjevčevini vežbati skoro skladno 35.000 vežbača, ako se smesti glazba na jednoj od duljih stranica pačetvorine u odgovarajuće jačoj formi. Zato je zaključilo načelništvo, da će se prirediti IX. svesokolski slet u Pragu godine 1932 i pripremiti u tu svrhu sletište za ogroman broj od 20.000 vežbača u obliku 22×100. Glazba biće smeštena na jednoj od duljih stranica sletišta te će biti za 1/4 jača od one, koja je svirala na prošlom sletu i brojila 160 glazbara. Na IX. sletu biće ih potrebno preko 200. Visina glazbenog paviliona nad terenom će iznositi 10 metara. Prostor za sprave biće širok 80 metara, značke za pojedine vežbače biće u medusobnom razmaku od 190 cm. Po svim tim zaključcima utvrdilo se, da će za priredbu zadovoljavati prostor prošlog sleta na strahovskoj visoravnini. S tim odlukama prošlo je pitanje sleta u prvi odlučujući stadij i daljne sednice i zborovi sokolskih instanci donće nam u proljeće novih, potanjih zaključaka.

ČOS i jubilejna odlikovanja.

Izvestili smo već u poslednjem broju o predmetu, koji užidje u čehoslovačkoj javnosti mnogo prasiće. — ČOS je kao što je poznato uputila vlasti ČSR svoj oštiri protest radi par-

Analfabeti tečajevi u čehoslovačkoj vojski.

Na temelju povoljnijih iskustava, koje je postigla uprava čehoslovačke vojske obzirom na vaspitanje analfabeta u vojski, polazi se u ovoj godini na osnivanje analfabetinskih tečajeva za vojne nemačke i mađarske narodnosti. U ovu svrhu izdaje uprava vojske čehoslovačke republike naročit vojnički bukvare. — I u našoj vojski imamo već ovakve tečajeve, koji rade s povoljnim uspesima. Najveća je radošć za našeg vojnika, koji dode u vojsku kao analfabet pa može već za nekoliko meseci svojoj kući pisati pismo.

Poljski i sveslovenski sokolski slet u Poznanju 1929.

Nešto o Poznanju.

Braća, koja će ove godine na pohodski i sveslovenski slet u Poznanju, trebaju unapred da nešto znaju o tom poljskom gradu.

Poznanj je glavna varoš onog deca današnje Poljske, koji je od kraja 18. stoljeća do svjetskog svetskog rata prispađao Pruskoj odnosno Nemačkoj. Često se zato taj deo Poljske i zove Poznanska. U poljskoj istoriji, a i dandanas poznanska se Poljska zove obično Velikopoljska. To je zapad poljske države.

Poznanj, grad sa po prilici 240.000 stanovnika, leži na reci Wartti. U njemu je sredini sagradio je nemački car sebi zamak, pravu prusku Zwingburg. Tamo je znao dolaziti Wilhelm, da počne Poljaci slijaj svoje imperije i njenu silu. Odatle se davao pravac radu nemačkog pakatizma, kojem je bila glavna zadaća, da nasilno razvlačiće poljske seljake od zemlje; ali je uzalud bilo to nasilničko postupanje; oprt u silni poljski dvorac, poljski je seljak izdržao napadaju. Uzak je bio i nastojanje pruske školske uprave, da školum germanizira Poljake. U mestu Včešnja (Wenzscha) došlo je do štrajka školske dece (1901), kad je vlast dovodila nemački jezik kao nastavni jezik i kod veronauka; nadzornici su onda izdali naredenje, da se deca tuknu; došlo je do sudskih rasprava i do evropskog skandala, kojega je strmota padala na pruski državni sistem. — Danas je u nekadašnjem Wilhelmosom zamku deo poljskog univerziteta.

U Velikopoljskoj ili poznanskoj Poljskoj je bio početak stare poljske države; one države, koju je prema priči, osnovao Leh, jedan od trojice slovenske braće (Čeh, Leh, Meh ili Rus). Tamo su rezidirali prvi kraljevi iz dinastije Piastovića, među njima veliki Boleslav Hrabri (1025), koji je svršim mačem osvojio svu slovensku zemlju, od Praga Českoga i Lužice do Kieve, od Slovačke do Baltičkog mora. Isto u početku 14. stoljeća Piastovići su svoju zemlju osvojili u Krakov. Zadnji poljski kralj, koji se je dao u Gnieznu krunisati, drugom istorijski važnom mestu poznanske Poljske, bio je Przemyslaw (Pšemislav) (1296); baš za vladavine tогa kralja Poznanj je osobito procvao. Zato se taj grad često naziva sletištem (gostionicom) i zborištem (govorništvom) i zove grad Przemyslaw. Mnogo je trpeo Poznanj u 17. stoljeću u ratovima sa Švedima, u vreme švedskog »potopac« izgubio je onda i grob Boleslava Hraboga.

Već u 10. stoljeću bio je Poznanj središte poljskih biskupa. Tradicije ve-

likog apostola baltičkih naroda, sv. Vojteha (Vojčeha) se vežu s njime. Danas ima Poznanj nadbiskupa, koji je primas poljskih biskupa i kardinal.

Pre 10 godina — ali dojenje nego Varšava — oslobođio se je Poznanj. Da se je to moglo dogoditi istom kasnije, razumeće svako, ko uvažuje, da je Poznanj bio deo nemačke države, ne ratna nemačka okupacija. Pravi poljski ustanci su u Poznanju planovali dne 27. dec. 1918. Od strane zamaka prodirali su Poljaci prema trgu, koji se danas zove »Plac wolności« (Trg slobode) i na kojem je bila nemačka direkcija policije. Prvi je kod toga poginuo član Sokola Franjo Ratajčak; po njemu je zato i jedna ulica dobila ime.

Nemstvo Poznanja bilo je samo spoljna činovnička natruha. Nestašlo ga je, čim je pravi Poznanj mogao izbiti. Danas je Poznanj čisto poljska varoš. Nemaca tamо nema više od 5%.

F. I.

Još nekoliko vesti o sletu u Poznanju.

Listajući po poljskim saveznim časopisima, našli smo neke nove vesti o sletu u Poznanju, koje će zanimati naše članstvo.

Naročita sletska kancelarija već je osnovana. Sletu će prisustvovati i 1600 poljskih Sokola iz Amerike, koji će dovesti sobom uspomene na narodnog junaka Kosčinskoga. Ustanovljen je i naročiti sletski garancijski fond, u koji uplaćuje čitavo članstvo.

Svesokolski slet poljskog Sokolstva, neka bude ujedno i sastanak čitavog slovenskog Sokolstva, da utvrdi svoje delo na zbljenju Slovena.

(Nastavak s 1. str. stupca V.)

nizacija predviđa. Predviđa minimum za društva najmanja sa malim brojem sokolskih radnika, i maksimum za društva velika sa velikim brojem sokolskih radnika. Jasno je da Beograd, Zagreb, Ljubljana u primeni organizacije neće se, niti se može primeniti na recimo Čaglić, Betinu, Vlasotince i slična mesta. Ali jedno je potrebno, da se kaže, kad se govori da organizacija smeta našem uspehu ovo: Treba na osnovu organizacije provesti podelu rada i svakoga staviti na svoje mesto prema znanju i sposobnosti, a delove organizacije primeniti prema prilikama i potrebama društva — e onda će i organizacija pridoneti, a da »ideologija i etika Sokolstva uspije«.

9. Vrlo često, a naročito u poslednje vreme, čuju se razni prigovori i pišu se članci protiv prosvetnog rada u Sokolstvu i tvrdi se, da se u tom delu sokolskog rada otislo daleko, šta više da pojedina društva više se bave sa svim drugim, nego osnovnim sredstvom sokolskog obrazovanja telesnim odgojem. I mesto da tražimo prave uzroke ovoga, t. j. da nije tačno po-godenje metoda prosvetnoga rada, da se prosvetni odbori ne drže svojih poslovnika, koji kažu, da je tim odborima zadatka budjenje sokolske svesnosti, objašnjavanje sokolske misli, stvarjanju prilike za izobrazbu članstva, šire sokolsku misao van Sokolstva, drže nagovore i podvlačim sokolska predavanja, šire sokolsku štampu i knjige, uču članstvo o potrebi čitanja, svih sokolskih vrlina, održavaju škole, uređuju sokolske knjižnice itd., jedno reći da pogomognu svim sokolskim jedinicama, da članstvo dode onoga, što sam naveo pod 3. — prosvetni odbori, kao i mnogi drugi odseci, mesto da traže u organizaciji ustavu, zaključima Sabora i skupština direktivu za rad, oni traže direktivu za prosvetni rad van Sokolstva. Moje je dušivo uverenje kad bi se tačno, stvarno i sistemski primenio prosvetni rad onako kako je određeno, da se određuju poslovni društva, župe i Saveza, kad bi se prosvetne odbore održale, a onda se može da se ne može postići ni jedno ni dvodnevni skupština, već jednim duljim par dana tražajući sastankom, gde bi došli najbolji, najvredniji i najposobniji, pro-motrići celo stanje, videli uzroke stvarili zaključke o poboljšanju uzroka, izabrali radnike, koji će to život prosvetni, vratili se u svoje sokolske jedinice, a iz sokolskih jedinica u svoje članstvo, izazvali njegovu aktivnost za pospravak celoga stanja u pravcu cele ideologije, a iz toga bi se popravilo ne samo moralno stanje, već i materijalno, koje je nastalo ne radi finansijske slabosti članstva, već je materijalni uspeh rezultat nesvesti članstva, ne-poznavanje dužnosti i odgovornosti vodstva, neosećanje vrednosti već sokolske jedinice i potrebe da ona može vršiti dužnost prema dalnjim Sokolskim jedinicama samo ako ima materijalnih sredstava — manjka nam kolektivni osjećaj. Tvrđim da ostajem kod toga, da kad bi bilo svesti i pojma organizacije ne bi bilo materijalnog pitanja. Samo jedan mali primer ali i dokaz n. pr. da svaki član potroši godišnje 5 saveznih sokolskih karata, mi bi u Savezu rasprodali blizu 400.000 komada — tako je sa knjigom, štamponom, porezom i svim ostalim.

Dalje — najboljima, najspremnijima i najvrednijima sokolskim radnicima predati društva, župe i Savez — probudit svest, odgovornost i saradnju članstva, a od članstva u narod i na javni život — e onda bi se uspeло u onome, što sam naveo u uvodu članka od 1. decembra 1928; pozovimo sve naše ljude, braću i sestre, koji rade u drugim društvinama, da im je prvenstveno dužnost raditi

IZ ŽIVOTA I SVETA

Četrdeset godina bez-opasnosti i mira ...

Cehoslovački ministar inostranih dela, brat dr. Edo Beneš, piše u novogodišnjem broju »Českog Slova« ovako: »Za Božić godine 1918. želeli smo najmanje deset godina mira i pokoja u očekivanju, da ćemo dobiti vremena za konsolidaciju države. Danas možemo kazati, da znači za nas prošlih deset godina mira najmanje dvadeset daljnjih godina bezopasnosti. Radimo u budućoj godini i u daljnjim godinama tako, da će značiti ovih novih dvadeset godina daljnjih četrdeset godina bezopasnosti i mira. — Mi želimo, da bi svako govorili i radili svi državnici i u našoj zemlji.«

Plivanje kao nastavni predmet u školama.

U svim školama u Švedskoj pa i u osnovnim školama, je danas plivanje uvedeno kao obavezno, kako se već od pre i klizanje vežba kao obavezno. U svim slojevima Švedske gaje telesnu kulturu osobitom pažnjom. Zato je narod zdrav, napredan i radan. Kako je kod nas? Ako ne bi bilo Sokolstva, kako bi bilo?

Adam Mickiewicz.

Braća Poljaci proslavili su 24. decembra 1928. god. 130-godišnjicu rođenja svoga najvećeg pesnika Adama Mickiewicza (Mickjevića; rod. 24. decembra 1798. u Zaosi kod Novogroda na Litviji). Umro je 28. novembra 1855. i bio sahranjen u Montmorencu kod Pariza, a god. 1890. preneli su njegove kosti u Krakov te ih posložili uz kraljevske grobove na Vavlu.

Mickiewicz mnogo je putovao. Novogrodek, Vilna, Kovno, Petrograd, Odesa, Moskva, Weimar, Berlin, Karlovi Vari, Prag, Rim, Pariz — tako se kretao put njegovog života. Upoznao se sa najjačim ličnostima onog veka (Golicin, Puškin, Goethe, Hanko). Prva knjiga njegovih pesama izšla je god. 1822. u Petrogradu (»Poezije«). Druga dela »Dziadove«, »Gražima«, »Sonety polske«, »Sonety Krimskie«, »Konrad Wallenrod«. A vrhnuc njezog umetničkog stvaranja znači nje-

gov »Pan Tadeusz« (1834.), koji je bio poljske književnosti i koji je većim sinu poljskog naroda otvorio vrata u hram besmrtnosti.

Josip Dobrovsky.

Braća Čehoslovaci proslavili su 6. o. m. 100-godišnjicu smrti Josipa Dobrovskog, koji je umro u Brnu i koji je svojim radom stekao ime »otac slovenske filologije«. Dobrovsky napisao je čitav niz znanstvenih dela, od kojih su najznamenitija: »Naert za opšt etimologikon slovenskih jezika« (1813.) i »Slovnica slovenskih jezika starog narečja« (1822.). Na temelju tih dviju dela sagradili su njegovi učenici i naslednici moguću zgradu slovenske filologije.

Kako glasi njegov nauk? Dobrovsky kaže, da tvore svi Sloveni jedan narod, koji govori više dialekata. — Otvoreno je pričao, da će doći vreme, kad će se sjediniti svi Sloveni, a još pre toga doći će do oslobođenja sviju zarođenih Slovena. — Dobrovsky je naučenjak svetskog glasa, osnivač slavistike i tvorac modernog českog jezika.

Crkva u službi fašizma.

U nesrećnoj Goriškoj postoje sad već tri fašistička manastira i to u Konstanjevici, na Svetoj Gori i kod Svetog Križa. Svi kaluderi u ovim manastirima, koji se nalaze u blizini grada Gorice, fanatički su fašisti, koji progone i denunciraju naše ljude. Iz crkve izbacili su propoved, molitvu i pevanje na slovenškom jeziku. Sve, što neka bi služilo Bogu, mora biti samo talijanski. Jer — tako govore kaluderi — u Italiji je sve talijansko, papa u Rimu je Talijan, Bog otac je Talijan, crkva je talijanska, sva oblast je talijanska... A mi pitamo: čija je pravda, koja će osvetiti strašne muke i patnje našeg naroda i našeg svećenstva, koje proživljava pod okrutnim i nečovečnim delima fašizma teške dane? Doći će sunce i na naša vrata!

II jugoslovenski svešokolski slet god. 1930. u Beogradu.

Geslo našeg II. sleta: U Sokolstvu je moć i budućnost Slovenstva. — Delo, red i disciplina!

Deset zapovedi.

Kad već ozbiljno mislimo na slet i radimo ranj, treba da imamo pred očima od danas dalje ovih deset zapovedi:

1. Hoću da štim, da sam pribavim novčanih sredstava za putovanje u Beograd, za boravak tamo i za povratak kući!

2. Hoću da na vreme nabavim televačko odelo, jer neću, da kao vežbač ili vežbačica samo gledam, kad braća i sestre nastupe u prostim vežbama!

3. Hoću da na vreme nabavim svečanu odoru, jer neću i ne smem samo posmatrati povorku, nego moram učestvovati u njoj!

4. Hoću da društvo, kome sam član ili članica, organizuje štednju za sve, za članstvo i naraštaj, i da ova ustanova radi i posle sleta već za treći slet!

5. Hoću da radim za slet medu braćom i sestrama svoga kraja s time, da se sam najozbiljnije pripremam za slet! Reći mame, primjeri vuku!

6. Hoću da izpunim sve obaveze, koje mi nalaže društvo ili župa ili Savez, jer ne mogu i ne smem dopustiti,

da bi bio kriv neuspelu sletu!

7. Hoću da se vladam uzorno i da živim sokolski sve do sleta, jer hoću i moram da se vladam uzorno te da živim sokolski i posle sleta — od sleta do sleta, dačku uvek!

8. Hoću da svaki brat i svaka sestra ovo pripremno vreme i sav pripreman rad pravilno smatra kao sokolsko školovanje za naš sokolski život!

9. Hoću da ne govorim o žrtvama, koje treba da donesem za slet, jer gde su dužnosti, tamo nema žrtava! Sokolska dužnost je sokolski rad i moja sokolska dužnost ne nadmašuje moje moći i moje sposobnosti! Hoću, zato moram!

10. Hoću da vodim brigu o zdravom i radosnom životu u vežbaonici i u krugu braće i sestara van vežbaonice pa da uskliknemo svi, kad dode dan i sat: Spremni smo, podimo, da dignemo čast Sokolstva!

Pa ako ko zna još deset novih zapovedi, koje su bolje od tih, neka nam ih javi svima, da se svi upravljamo po njima! I da ne zaboravimo na prvu i glavnu: Jačajmo se! Spremajmo se!

E. Gangl.

SOKOLSKI GLASNIK

Sednica odbora Jugoslovenskog Sokolskog Saveza

16. decembra 1928. u Ljubljani.

(Nastavak 1.)

Kao četvrti sledio je izveštaj Prosvetnog odbora Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, koji je dao predsednik tog odbora brat Josip Jeras:

IZVEŠTAJ PROSVETARA.

Braćo i sestrelj! O sokolskom prosvetnom radu u JSS od glavne skupštine u Kragujevcu dalje možete si stvoriti iz vesti i izveštaja u našem saveznom glasniku »Sokolskom Glasniku« slike rada društava i župa. Kod toga moram odmah napomenuti, da želimo da bi ti izveštaji dolazili od svih društava, da bi si mogli o tome stvoriti što savršeniju sliku. Pregled o prosvetnom radu dobiva Savez i iz troškovnih župskih izveštaja, koje neke župe potpuno ignoriraju te ih uopšte ne šalju. Apeliram na pojedine župске prosvetne odbore, da redovno i tačno ispunje svoju dužnost.

Uopšte moram u svom izveštaju utvrditi sledeće: Sokolsko prosvetno delo neka se ne forsira na štetu sokolske telovežbe; provadati pa se ga mora u svim sokolskim društvinama tačno u smislu sokolske ideje, njenih načela i zahteva. Podvođaćite predmetnu agilnost u vežbaonicama među svim kategorijama vežbajućeg članstva, da se vaspita iz svakog vežbača i vežbačice Sokola! U našim redovima ne sme biti članova, koji bi izjavljivali, da su samo obični »Turnerii« i ništa drugo.

Sokolsko prosvetno delo mora biti u harmoničkoj vezi s telesno-vaspitnim radom. Ne sme biti nešto naročito. Na tom stanovištu su stajali, stoje i moraju stajati i u buduće nastojanja i težnje sokolske prosvete. Jedno je kod toga neophodno potrebno, a to je, da moraju biti sokolski presvetari potpuni Sokoli, u telovežbačkom i idejnog pogledu.

Još nedavno padale su izjave i prigovori, da se u našoj organizaciji suviše forsira prosvetno delo, da se stavljaju preveliki zahtevi i da radi toga brojna društva ništa ne učine u telovežbačkom pogledu. Moguće su bili ti prigovori delomično opravdani, to radi toga, što društveni prosvetari nisu ili pravilno razumeli svoje zadaće, ili pak su usprkos toga, da ih se upozoravalo u čemu sastoji sokolsko prosvetno delo, radili suprotno. Ali priznamo otvoreno braćo i sestre, da su bili i drugi uzroci. S obzirom na spomenuto, zakočio je Savezni prosvetni odbor u ovoj godini sokolsko prosvetno delo i zahtevne ograničio što je više mogao. Želja i nastojanje sviju nas je, da se napune naše vežbaonice članstvom sviju kategorija i tamo da ulože prosvetari sve svoje sile za pridizanje i porast naših redova!

U ovogodišnjem poslovnoj dobi raspavljao je Savezni P. O. o proslavi 1. decembra, kao državnom i sokolskom prazniku. U tom predmetu izdale je starešinstvo JSS poziv, da budu ovogodišnja proslava 1. decembra što svećanija, obzirom na prvu desetogodišnjicu opštanka naše države. Iz do sada primljenih izveštaja pojedinih društava razabiremo, da su društva širok domovine proslavila taj dan vrlo svecano i s najboljim uspehom.

Jubilejni almanah za ovogodišnji 1. decembar nismo mogli izdati, jer za saradnju zamoljena braća nisu poslala svojih radova. Taj almanah, koji će sadržavati istorijat sviju naših župa u prvom desetecu našeg Saveza i delo Sokolstva za državu, moramo na svaki način izdati naredne godine, prilikom proslave desetogodišnjice osnivanja našega Saveza. Kao poslednji termin za doprinose saradnika određen je 1. mart naredne godine. Braću, koji su obećali doprinose, i svoje župe upozorice se još jedanput na tu knjigu te vas molim braću delegati, da imate to pitanje u stalnoj evidenci u svojim župama.

Savezna prosvetna škola, čije održanje je bilo zaključeno u Kragujevcu na skupštini JSS, je bila iz glavnih školskih praznika odgodena na kasnije vreme te će se definitivno održati od 20.—27. januara 1929. Sastavljen je načert referata i spisak braće, koji će se pozvati iz pojedinih župa u tu školu. Župe će dobiti okružnicu o toj školi sa svim potrebnim objašnjenjem.

Štampa za omladinu je ogromne važnosti za sokolsku decu i naraštaj stoga ju hoćemo dačku na što viši stupanj. Da privremeno omladinu u sokolske redove i u vaspitnom pogledu sa marionetska pozorišta neprocenive vrednosti. Ta grana prosvetnog značaja je u našem Sokolstvu još mlađa i nerazvita, zato neka bude naša brigada, da se marionetska pozorišta razvijaju i u našem Sokolstvu.

Da se može raspisati natečaj za reči i komponovanje jugoslovenske sokolske himne, je u ovogodišnji proračun savezničkog PO umetnuta naročita moći i moje sposobnosti! Hoću, zato moram!

Pa ako ko zna još deset novih zapovedi, koje su bolje od tih, neka nam ih javi svima, da se svi upravljamo po njima!

Svršavam braćo i sestre svoj izveštaj i molim, da u svojim župama radite u spomenutom pravcu i nadalje da dobrobit našeg Sokolstva. Zdravol-

Peti izveštaj dao je predsednik Savezničkog lekarskog odska brat Dr. Josip Tičar:

IZVESTAJ LEKARSKOG ODSEKA.

Sveznom lekarskom odsku nije ostalo nepoznato, da se u većini društava nisu uvele svakogodišnje lekarske pregledbe članstva, naraštaja i dečje i da su samo u nekim društvinama osnovani odsce, a malo gde da se vede zdravstveni listovi. Da sazna Savezni lekarski odsak za uzroke toga neuspeha izdao je u 8. br. »Sokolskog Glasnika« 1928. poziv na sva društva, da pošalju izveštaje o zaprekama i da promisle, zašto ne posluju lekarski odsce u smislu izdanih odredaba. Ujedno smo zahtevali i podatke o nabavci škrinjica i torbiča za prvu pomoć u vežbaonici i na izletima. Budući su u današnje doba rapidnog razvoja najraznovrsnijih sportova u slobodi, letna vežbalistička za svu sokolsku društva vitalnog značenja, molili smo i za predmetno informacije.

Uspeh naše okružnice bio je srasotan jer se do septembra odzavalо jedna 35. društava, koja su uopšte nešto izvestila. Ponovili smo okružnicu u 18. broju »Sokolskog Glasnika« i posebno smo još pisali župama za podatke. Na žalost moram izvestiti, da je i taj korak pokazao, da društva i župe nemaju mnogo interesa i skoro nikakve brige za zdravstvena pitanja, a da ni ne govorimo o pomanjkanju discipline.

Više ili manje tačne podatke primili smo ukupno od 47 društava (cca 10%), koja pripadaju 15 župa. Od tih ima osnovane lekarske odske samo 21 društvo, zdravstvene listove pak pod svi samo 12 društava. Kod 9 društava, koja su odgovorila nema odska, već imaju društva samo lekarskog savetnika. Samo 7 društava ima sletsku torbicu i samo 15 društava poseduje škrinjicu za prvu pomoć.

Samo 26 od tih društava ima letno vežbaliste.

Od 11 župa primili smo odgovore iz kojih razabiremo, da ima samo 6 župa svoje župске lekarske odske.

Gledom na neznačne uspehe dosadašnjih nastojanja Savezogn lekarskog odska, raspravljali smo o merama kojima bi otpomogli tom manjkavom zanimanju društava i lekara za zdravstvo u Sokolstvu.

Pre svega smo utvrdili, da članovi, a još više članice nisu povoljno raspoloženi spram tih periodičkih lekarskih pregleda, koje pojedinci upravo otklanjaju. Od lekarskih odska pa na drugoj strani očekuju i zahtevaju besplatno lečenje Sokola.

Zdravstveni listovi priređeni su u svrhu znanstvenog proučavanja upriva sistematske sokolske telovežbe na čo-

veći organizam za što se moraju u Sokolstvu tek stvoriti potrebiti predušovi na taj način, da se vaspita i dobiti specijalno izobraženi, stručni lekari za telesno vaspitanje, koji bi uzeli u ruke vodstvo svih pregledebi.

Vodenje zdravstvenih listova vrlo je spor posao i stavlja velike zahteve na požrtvovnost lekara.

Pod ovakvim prilikama je razumljivo, da kod većine društava lekarski odsce ne funkcionišu.

Telесno vaspitanje i smotrena televizija mora stajati pod lekarskom kontrolom, a Sokolstvu mora biti dana prilika, da traži saveze, barem onda kad je to potrebno. Zato je Savezni lekarski odsak doneo sledeće zaslužke:

1. Gde je ikako moguće neka osnujući društva lekarske odske u smislu organizacijih propisa. Ako to ne bi bilo moguće, mora na svaki način društvo nastojati, da dobije zdravstvenog savetnika u osobi jednog lekara, koji bi bio spremjan davati savete gledom na prikladnost telovežbe i pojedinih vežbi s obzirom na konstituciju i zdravstveno stanje pojedinca. Nikad se ali ne sme i ne može zahtevati besplatno lečenje Sokola od članova lekarskog odska ili lekarskog savetnika.

2. Deca, naraštaj i članstvo moraju se kod upisa u društvo odnosno pre nastupa k telovežbi lekarski pre

Zeleni uneti taj smer i u ostala društva, počeo je propagirati osnivanje sokolskih župa, iako su se vodeći krugovi tome malo upirali. Godine 1909 osnovao je župu Ljubljana I i preuzeo mesto župskog načelnika. Vodio je prednjače tečajeve i priredio razna predavanja, nakon godine dana pa je počeo izdavati župski Vestnik, kojeg je uređivao do rata. Iz početka ga je većim delom pisao sam, kašnje pa je pridobio i Idrisiju, Gorenjsku i Novomešku župu, da su izdavale skupni vestnik pod njegovim uredništvom. Godine 1913 bio je izabran za starostu župe, koju je vodio do g. 1920, kad je bio pozvan kao poslanik u ustavotvornu skupštinu. Neko vreme bio je član tehničkog odbora Slovenskog Sokolskog Saveza, na I. sokolskom saboru u Novom Sadu predsedao je od-

sek: Sokolstvo i narodna vojska, a danas je član čestnog suda JSS.

Odličan je i njegov literarni rad u sokolskoj struci. Uz uredovanje župskog Vestnika napisao je mnogo izvršnih članaka u razne sokolske publikacije i političke časopise. Iz češkog je preveo Sokolsko evanđelje I. i II. deo i napisao izvršno delo »Kako voditi in upravljati Sokolska društva«, gde je savesno i tačno opisao organizaciju sokolskih društava.

Na njegovu inicijativu i neumorno nastojanje dobio je Sokol I. svoj prostor na Taboru, gde se danas diže ponosni Sokolski dom, za koji je uložio sve svoje sile.

Zahvalnog srca se Te sećamo k Tvom jubileju s vrločem željom: Budi zdrav i nastavi započeto delo u korist jugoslovenskog Sokolstva i naroda! Zdravol! B.

† Br. Miloš Djuran.

Dana 22. novembra p. g. umro je jedan odličan nacionalni radnik, čije je ime u Bosni i Hercegovini bilo mnogo spominjano i koje je mnogo značilo. jedan »veleizdajnik« iz poznatog banjalukačkog procesa i jedan čovek zlatna i pitoma srca, Miloš Duran. U doba pre rata i u naponu njegove mladenačke snage, Miloš Duran, kao i sve svesne omladince njegovog kova, zahvalita je bila ona lepa i zavodljiva struha »rad u narodu i za narode«, kojoj se on bio predao celim svojim bićem. Rođen godine 1884 u siromašnom kraju naše Bosne, u Livnu, on je u prvim svojim detinjskim godinama iskusio svu težinu i zbilju života i svršio škole kao siromašan studenat, s malim zadovoljstvom, a bogat idealima. Od prirode nežna i osjetljiva srca, bistar i duhovit, on je u najteže časove tamnjovanja podnosi s osmehom na licu, ničim nije htio da počake patnje svoje duše ili svoga tela i ništa ga nije moglo da skrene s pravca koji je bio sebi odašao u životu. U prvom redu bio je prekaljeni nacionalni, sađnik i sašpatnik onih mlađih ljudi, kojih je Bosna pre rata mnogo imala i koji su ostavili za sobom svetu traga u radu na podgajivanju narodne, bratimске, jugoslovenske svesti u omladinu našoj. I on je sebi za cilj života stavio brigu da podiže i osveštava omladinu i da je, tako osveštenu i prosvetljenu, predaje narodu da radi na velikim ciljevima narodnog oslobođenja i ujedinjenja. Kao sredstvo da dode do toga cilja on je odabrao ideju trezvenosti. Iz ličnog iskustva, naročito iz života našeg malog i sitnog sveta, on je odlično znao, koliko zla nanosi širokim slojevima našeg naroda demon alkohola, znao je vrlo dobro koliko mlađih i za život sposobnih jedinica propada radi toga što je zarana bilo zaraženo zarazom alkoholizma, pa je stao s dubokim uverenjem i s plamenom rečitošću da propoveda veliku i krasnu misao: misao trezvene i uvek prisibne omiljene. On je na taj način i s takvim svojim radom postao najjači i najistaknutiji pobornik trezvenosti u našim krajevima, i u tome poslu ne samo da je prednjačio ličnim primerom, nego je, imajući odlično pero i toplo ubedljiv stil, bio i najvećiji tumač i inteligentni propagator trezvenjačkih ideja, idejni prvorac trezvenosti kakvih je malo. Ako je Sarajevo postalo zarište i centar trezvene mlađe, nije malena zasluga pok. Miloša Durana, jer je on, pored svega ostalog, bio i odličan organizator i neumoran poslenik. Najlepše i najsigurnije članke o trezvenosti i o potrebi, da naš mlađi čovek, na koga Nacija polaže makar i malo nade, on je pisao, pored ubedljive reči kojom je iznaiđao da predobija. Odlično upoznat s literaturom koja se odnosi na to pitanje i sa statističkim podacima koji su vrlo često porazavajući, on je raspolažao potpunim stručnim znanjem iz te oblasti i bio je u stanju da ga na najuspešniji način iskoristi i plasira. Kao takav, on se je s mnogo uspeha javio i u našem Sokolstvu. Voleći svaki svestan omladinski pokret, on je odmah započeo i naše Sokolstvo i u nj stupio s odlukom da i tu propaguje ideju trezvenosti, koju je ranije, u sokolsko-pobratimskom pokretu našem, s toliko vidnih

uspeha zastupao. Bio je duže vremena tajnik Sarajevske Sokolske župe i kao najnji delegat na Vidovdanskom Saboru u Novom Sadu god. 1919. on je izneo mnogo lepih i spasonosnih predloga, o kojima se i danas raspravlja i za koje se i danas svom snagom radi da postanu svojina svesne sokolske omladine i naraštaja. Njegova je nesumnjiva zasluga da se je pitanje trezvenosti u punom svom opsegu iznenalo na pretres i u Sokolstvu našem i da je naše Sokolstvo, njegovom razumom i ubedljivom interpretacijom, shvatilo važnost toga pitanja, saglasilo se s njim i prihvatišlo ga kao lično svoje. Kao činovnik kulturno-prosvetnog društva »Prosvete« mnogo je učinio da se i njezine ideje što jače rašire u narod, kad drugi i prijatelji bio je od svakoga voljen i poštovan. Stoga je njegova preprana smrt bolno odjeknula celim Sarajevom i stoga je na njegov sprovod došlo vse što u Sarajevu nacionalno misli i oseća, sve što ceni i poštujemo nesebičan rad i ljubav prema radu za Naciju. Naročito je bila na sprovidu brojno zastupana svesna školska omladina, koja ga makar što nije bio profesionalni nastavnik, iskreno žali i aplakuje, jer je on kod nje stekao najviše pristalica i naišao na najjače razumevanje. Ispred »Prosvete« oprostio se je s njime predsednik Dr. Kosta Kršmanović, ispred Saveza Trezvenosti njegova dva mlađa saradnika Dr. P. Mitrović i Kantardžić, a ispred Sokolstva i njegovih drugova »veleizdajnika« br. Stevan Žakula.

Slava nacionalnom radniku, trezvenjaku i bratu Milošu Duranu.

† Br. Lado Hartman.

U 30 godini života umro je 7. januara t. g. član sokolskog društva Ljubljana I. Lado Hartman. Rodio se u Ljubljani 1899, gde je po svršenoj osnovnoj i trgovackoj školi stupio u

službu kao činovnik u Trgovacku banku, a docnije u Ljubljansku kreditnu banku. Kao što je bio oduševljen Soko, tako je bio i oduševljen pevač. Bio je član pevačkog društva »Ljubljanski Zvon« od g. 1919. Od prirode bio je nadaren krasnim, mekanim, hirsikim tenorom. Koliko poverenje je uživao vidimo po tome, što je bio rezivor u Sokolu i u »Ljubljanskem Zvonu«.

Na poslednjem putu ispratilo ga je mnogo prijatelja i braće, naročito pevači i Sokola. Blaga mu uspomena!

ratovao od g. 1877. do 1878. kod Šipke i Plevna. U svetskom ratu bio je vrhovni komandant ruske vojske.

— Na Viču kod Ljubljane priredilo je na Novu godinu poslo podnešenim znanjem iz te oblasti i bio je u stanju da ga na najuspešniji način iskoristi i plasira. Kao takav, on se je s mnogo uspeha javio i u našem Sokolstvu. Voleći svaki svestan omladinski pokret, on je odmah započeo i naše Sokolstvo i u nj stupio s odlukom da i tu propaguje ideju trezvenosti, koju je ranije, u sokolsko-pobratimskom pokretu našem, s toliko vidnih

+ Šezdesetogodišnjica br. Katalinić-Jeretova. 8. o. m. proslavio je 60 godinu svoga života odlični naš pesnik br. Katalinić-Jeretov, koji vrši u Splitu poslove glavnog tajnika Jadranke straze. Tom prilikom primio je mnogo čestitaka, kojima se i mi pridružujemo.

— Vasilij Ivanović Nemirović-Dačenko, značajan ruski pisac, navršio je 6. o. m. osamdesetogodišnjicu svoga života. Nemirović-Dačenko živi danas u Pragu.

— Sovjetska Rusija uvela je telo-vežbu na svim visokim školama i univerzitetima kao obavezan predmet.

— U Mojsstrani, župu Kranj, umro je 2. o. m. brat Josip Jerele, osnivač tamošnjeg sokolskog društva i prvi njegov zamenik staroste. U ratu je mnogo patio te je na posledicama ratnih muka izgubio vid. Umro je slep, da gleda svetlo večnog života.

— Veliki knez Nikolaj Nikolajević umro je 6. o. m. kao izbeglica u Nici, star 73 godine. Bio je vojnik i

1877. do 1878. kod Šipke i Plevna. U svetskom ratu bio je vrhovni komandant ruske vojske.

— Na Viču kod Ljubljane priredilo je na Novu godinu poslo podnešenim znanjem iz te oblasti i bio je u stanju da ga na najuspešniji način iskoristi i plasira. Kao takav, on se je s mnogo uspeha javio i u našem Sokolstvu. Voleći svaki svestan omladinski pokret, on je odmah započeo i naše Sokolstvo i u nj stupio s odlukom da i tu propaguje ideju trezvenosti, koju je ranije, u sokolsko-pobratimskom pokretu našem, s toliko vidnih

+ Šezdesetogodišnjica br. Katalinić-Jeretova. 8. o. m. proslavio je 60 godinu svoga života odlični naš pesnik br. Katalinić-Jeretov, koji vrši u Splitu poslove glavnog tajnika Jadranke straze. Tom prilikom primio je mnogo čestitaka, kojima se i mi pridružujemo.

— Vasilij Ivanović Nemirović-Dačenko, značajan ruski pisac, navršio je 6. o. m. osamdesetogodišnjicu svoga života. Nemirović-Dačenko živi danas u Pragu.

— Sovjetska Rusija uvela je telo-vežbu na svim visokim školama i univerzitetima kao obavezan predmet.

— U Mojsstrani, župu Kranj, umro je 2. o. m. brat Josip Jerele, osnivač tamošnjeg sokolskog društva i prvi njegov zamenik staroste. U ratu je mnogo patio te je na posledicama ratnih muka izgubio vid. Umro je slep, da gleda svetlo večnog života.

— Veliki knez Nikolaj Nikolajević umro je 6. o. m. kao izbeglica u Nici, star 73 godine. Bio je vojnik i

KRATKE VESTI

+ Šezdesetogodišnjica br. Katalinić-Jeretova. 8. o. m. proslavio je 60 godinu svoga života odlični naš pesnik br. Katalinić-Jeretov, koji vrši u Splitu poslove glavnog tajnika Jadranke straze. Tom prilikom primio je mnogo čestitaka, kojima se i mi pridružujemo.

— Vasilij Ivanović Nemirović-Dačenko, značajan ruski pisac, navršio je 6. o. m. osamdesetogodišnjicu svoga života. Nemirović-Dačenko živi danas u Pragu.

— Sovjetska Rusija uvela je telo-vežbu na svim visokim školama i univerzitetima kao obavezan predmet.

— U Mojsstrani, župu Kranj, umro je 2. o. m. brat Josip Jerele, osnivač tamošnjeg sokolskog društva i prvi njegov zamenik staroste. U ratu je mnogo patio te je na posledicama ratnih muka izgubio vid. Umro je slep, da gleda svetlo večnog života.

— Veliki knez Nikolaj Nikolajević umro je 6. o. m. kao izbeglica u Nici, star 73 godine. Bio je vojnik i

1877. do 1878. kod Šipke i Plevna. U svetskom ratu bio je vrhovni komandant ruske vojske.

— Na Viču kod Ljubljane priredilo je na Novu godinu poslo podnešenim znanjem iz te oblasti i bio je u stanju da ga na najuspešniji način iskoristi i plasira. Kao takav, on se je s mnogo uspeha javio i u našem Sokolstvu. Voleći svaki svestan omladinski pokret, on je odmah započeo i naše Sokolstvo i u nj stupio s odlukom da i tu propaguje ideju trezvenosti, koju je ranije, u sokolsko-pobratimskom pokretu našem, s toliko vidnih

+ Šezdesetogodišnjica br. Katalinić-Jeretova. 8. o. m. proslavio je 60 godinu svoga života odlični naš pesnik br. Katalinić-Jeretov, koji vrši u Splitu poslove glavnog tajnika Jadranke straze. Tom prilikom primio je mnogo čestitaka, kojima se i mi pridružujemo.

— Vasilij Ivanović Nemirović-Dačenko, značajan ruski pisac, navršio je 6. o. m. osamdesetogodišnjicu svoga života. Nemirović-Dačenko živi danas u Pragu.

— Sovjetska Rusija uvela je telo-vežbu na svim visokim školama i univerzitetima kao obavezan predmet.

— U Mojsstrani, župu Kranj, umro je 2. o. m. brat Josip Jerele, osnivač tamošnjeg sokolskog društva i prvi njegov zamenik staroste. U ratu je mnogo patio te je na posledicama ratnih muka izgubio vid. Umro je slep, da gleda svetlo večnog života.

— Veliki knez Nikolaj Nikolajević umro je 6. o. m. kao izbeglica u Nici, star 73 godine. Bio je vojnik i

1877. do 1878. kod Šipke i Plevna. U svetskom ratu bio je vrhovni komandant ruske vojske.

— Na Viču kod Ljubljane priredilo je na Novu godinu poslo podnešenim znanjem iz te oblasti i bio je u stanju da ga na najuspešniji način iskoristi i plasira. Kao takav, on se je s mnogo uspeha javio i u našem Sokolstvu. Voleći svaki svestan omladinski pokret, on je odmah započeo i naše Sokolstvo i u nj stupio s odlukom da i tu propaguje ideju trezvenosti, koju je ranije, u sokolsko-pobratimskom pokretu našem, s toliko vidnih

+ Šezdesetogodišnjica br. Katalinić-Jeretova. 8. o. m. proslavio je 60 godinu svoga života odlični naš pesnik br. Katalinić-Jeretov, koji vrši u Splitu poslove glavnog tajnika Jadranke straze. Tom prilikom primio je mnogo čestitaka, kojima se i mi pridružujemo.

— Vasilij Ivanović Nemirović-Dačenko, značajan ruski pisac, navršio je 6. o. m. osamdesetogodišnjicu svoga života. Nemirović-Dačenko živi danas u Pragu.

— Sovjetska Rusija uvela je telo-vežbu na svim visokim školama i univerzitetima kao obavezan predmet.

— U Mojsstrani, župu Kranj, umro je 2. o. m. brat Josip Jerele, osnivač tamošnjeg sokolskog društva i prvi njegov zamenik staroste. U ratu je mnogo patio te je na posledicama ratnih muka izgubio vid. Umro je slep, da gleda svetlo večnog života.

— Veliki knez Nikolaj Nikolajević umro je 6. o. m. kao izbeglica u Nici, star 73 godine. Bio je vojnik i

1877. do 1878. kod Šipke i Plevna. U svetskom ratu bio je vrhovni komandant ruske vojske.

— Na Viču kod Ljubljane priredilo je na Novu godinu poslo podnešenim znanjem iz te oblasti i bio je u stanju da ga na najuspešniji način iskoristi i plasira. Kao takav, on se je s mnogo uspeha javio i u našem Sokolstvu. Voleći svaki svestan omladinski pokret, on je odmah započeo i naše Sokolstvo i u nj stupio s odlukom da i tu propaguje ideju trezvenosti, koju je ranije, u sokolsko-pobratimskom pokretu našem, s toliko vidnih

+ Šezdesetogodišnjica br. Katalinić-Jeretova. 8. o. m. proslavio je 60 godinu svoga života odlični naš pesnik br. Katalinić-Jeretov, koji vrši u Splitu poslove glavnog tajnika Jadranke straze. Tom prilikom primio je mnogo čestitaka, kojima se i mi pridružujemo.

— Vasilij Ivanović Nemirović-Dačenko, značajan ruski pisac, navršio je 6. o. m. osamdesetogodišnjicu svoga života. Nemirović-Dačenko živi danas u Pragu.

— Sovjetska Rusija uvela je telo-vežbu na svim visokim školama i univerzitetima kao obavezan predmet.

— U Mojsstrani, župu Kranj, umro je 2. o. m. brat Josip Jerele, osnivač tamošnjeg sokolskog društva i prvi njegov zamenik star

nih vlakova, i manjih transporta ostaje kao i pre Zidan most odnosno Maribor. ŽO JSS pobrinuće se na pruži Maribor—Poznanj odnosno Plzenj za sve moguće pogodnosti i što brži i ne smetnji prevoz.

U narednom broju Sokolskog Glasnika objavićemo detaljan raspored. Ipak ali već danas javljamo čitavom članstvu, da će iznositi troškovi prevoza i prehrane od Zidanog mosta dalje oko 1300 Din za učestovanje na sletu u Poznjanu, a za pokrajinski slet ČOS u Plzni oko 600 Din. Jasno je, da moraju učesnici do Zidanog mosta računati još na izdatke uz 50% povlašću do te stаницi.

Vožnja će trajati od Zidanog mosta u Poznjanu s posebnim vlakom oko 30 sati, redovnim vlakovima pak 38 sati s putničkim i 26 sati kod upotrebljavanja brzih vlakova. Za Plzenj traje vožnja posebnim vlakom 22 s., za putnički 28 s., za brzi 18 s. — Prednost posebnog vlaka leži u tome, da tvori zaključen sokolski transport, koji će leznicu često otpremaju brzinom brzog vlaka; putnici se na taj način uklanjuju duljim čekanjima, prelaženjima na putu do te stаницi.

Zeleznički odsek JSS poziva već sada sve bratske župe i društva, da počnu sa skupljanjem prijava, da se dešto oko otpremanja ekspedicije olakša i na vreme svrši. Prijeve će se zaključiti oko 25. marta t. g.

Zeleznički odsek JSS.

IZ PROSVETNOG ODBORA JSS

SAVEZNA PROSVETNA ŠKOLA.

U prošlom broju Sokolskog Glasnika iznali smo okružnicu Savezne Škole na sve župe. Odziv je zadovoljavajući u toku, u koliko je barem 12 župa pozitivno odgovorilo, t. j. da će učestvovati po svojim zastupnicima. Pitamo se gde je ostalih 11 župa i to upravo onih 11 za koje je u prvom redu Savezna prosvetna škola bila savzna. — Još imadu vremena, iako posle roka za prijave (8. januara), da dodu, odnosno pošalju svog zastupnika u prosvetnu školu.

Savezna prosvetna škola počinje u nedelju 20. januara u 9 sati pre po dane u dvorani »Ljubljanskog Sokola« Narodni dom. (Ulas se Bleiweisove ceste) i traje do 27. januara 1929.

Škola će se obzirom na broj prijavljenih učesnika održati.

PO. JSS.

IZ UPRAVE

Na jednoj od poslednjih sednica novinarsko-redakcijskog odseka JSS zaključilo se, da će se Sokolski Glasnik od 15. februara daleko štampati na rotacijskom stroju, da se prištedi na vremenu i trudu. Stoga vas pozivamo — sve bratske župe i društva, braču i sestre preplatnike — uložite sve sile oko skupljanja novih preplatnika, čiji je naslove nam čitljivo napisane poslati najkraje do 1. februara, da ćemo biti u stanju gornji zaključak ostvariti. Ako broj preplatnika u ovih 14 dana ne dignemo barem još za hiljadu, ne bi nam se isplatio provesti potrebnu reorganizaciju s kojom je vezano prelaženje na rotaciju. Mi verujemo, da će to naša organizacija, za svoju štampu učiniti.

Da se digne zanimanje za sokolsku omladinsku štampu, odnosno za listove »Sokolića« i »Našu Radost«, koje je od nove godine preuzeo JSS u svoju upravu, prilažeći današnjem broju letake koje dajte i drugima da čitaju, naročito roditeljima, čiji deca vežbaju u Sokolu.

Svu braču i sestre preplatnike molimo, da nam doznače po mogućnosti preplatu za čitavu godinu unapred (Din 50; na Rač. pošt. šted. 10.932), a ujedno i event. zaostalo preplatu, da se prištedi upravi ogroman posao, a i nepotrebni izdaci oko opominjanja. Dokažite, da su urednost i tačnost sokolske vrline. Reklamacije su poštarske proste. Reklamirajte u roku od 3 do 4 dana posle izlaženja lista. Sokolski Glasnik izlazi tačno svakog 1. i 15. u mesecu.

XXXVIII. SEDNICA STARESIN. JSS 2. januara 1929.

Starosta br. E. Gaŋgl čita koncept proglaša starčinstva JSS, za pomoć stradajućoj braći na području mostarske župe. Odobreno. — Iza toga potanko se raspravljalo o glavnjoj skupštini JSS na Sušaku. Skupština će po svoj prilici trajati 2 čitava dana.

Ozledni fond izdao je potpore za razne nezgode sokolskim društva Čelju, Vel. Kikindi i Crni pri Prevaljah.

Braća prosvetar izvestio je starčinstvo, da je za Saveznu prosvetnu školu sve u toku.

Organizacioni odsek predlaže da se pravila odseka za gradnju doma Sokolskog društva u Jagodini odobre sa potrebnim promenama, koje zahtevaju društvena pravila. Odobreno.

Odobrena je nabavka propagandnih letaka za »Sokolić« i »Našu Radost«, koje je Savez primio u svoju upravu.

IZ NAŠIH ŽUPA

ŽUPA OSIJEK

PROSLAVA 1. DECEMBRA SOKOLSKOG DRUŠTVA U OSIJEKU.

Ove godine je ovađanje Sokolskog društva na svečan način proslavilo dan Ujedinjenja. Oko devet sati skupile su se u gornjogr. Sokolani sve kategorije vežbača i nevežbača od najmlađih sokolica do najstarije braće u edoram i u gradanskom odelu. Pošli su u stroju na blagodarenje u gor. gr. katol. crkvu iz koje su se opet korporativno vratili u Sokolani, u kojoj se održalo zanimljivo predavanje o značenju toga dana sa osvrtom na prošli deset godina od Ujedinjenja ovama. To predavanje je održao društveni prosvetar br. prof. dr. N. Čepinac. Proslavi je prisustvovao u ime ruske nacionalističke organizacije delegat Vlad. Geršelman, koji je pozdravio Sokole i čestitao im praznik i obletinu Ujedinjenja. Proslava je završila svečanim pozlaganjem sokolske zakletve u ruke podstarešine brata M. A. Dimitrijevića te je zatim pošla veća deputacija na slavu domaćeg 41. peš. puka. Tamo je pred Sokolima, koji su zastupali sve vrste, čestitao slavu, domaćinu pukovniku g. Nikoli Lujanoviću najmanji osječki Sokol, sedmogodišnji mali brat Saša Lhotsky sledećim stihovima:

»Delegat sam Sokolića,
braće j sestara,
u njihovo ime dodođ
do Tebe svečara!«

Da čestitam krsnu slavu,
dan Ujedinjenja,
taj dan što je mio duši
svih Jugoslovena!

Po deseti put ga slaviš!
O dvostruka slavo!
Ja od sreća čestitam Ti
sa sokolskim »Zdravo!«

Domaćim slave, g. puč. Lujanović bio je veoma dirnut lepotom pažnjom Sokolova, izljubio malog Sokolića, a sa ostalim članovima delegacije se srušao rukovao.

PROSLAVA SOKOLSKOG DANA U VALPOVU.

Sokolsko društvo u Valpovu po običaju svečano je proslavilo Sokolski praznik 1. decembra. Posle blagodarena pošli su svi članovi u vežbaonicu gde je položen svečani zavet novih članova. Tom činu prisustvovali su predstavnici vlasti i pojedinih udruženja.

Kao prošlo tako i ove godine se istila su se starija braća naših najmladih tako, da se i ove godine dostojno proslavilo Nikolinje. Radost dece bila je neopisiva za vreme dolaska Sv. Nikole, koji se svakoga od prisutnih setio.

Spremana akademija moralu se odgoditi na 9. XII. p. g. radi zatvorenja škole u kojoj se nalazi vežbaonica. Na toj akademiji nastupile su sve kategorije članstva, naraštaja i dece. Vežbe pojedinih odjela uspele su potpuno samo se čulo dosta glasno brojanje predvodnika što bi valjalo u buduće izbegavati. Posle uspelih deklamacija, koje su izvadala muška i ženska deca prešlo se na prikazivanje igrokaza »Nada Istre«. Pojedini članovi podmladka izveli su ovo prikazivanje na sveopće zadovoljstvo nateravši mnogima suze na oči. Vežbe sa zastavicama od brata Blažeka izvedene po muškoj deci mogu se također povoljiti. Vežbe sa luvkovima od br. Abramića izvedene po ženskoj deci uspele su, ali se opazilo, da su te vežbe uvežbano bez glazbe. Muški naraštaj sa svojim prostim vežbama pokazao je, da se u njemu nalazi vrlo dobrij vežbač, od kojih se može mnogo očekivati. Hofmanove vežbe oslobođenja i ujedinjenja izvedene su po članovima dobro. Vežbe sa maramicama od M. Vojinović-Vidošić izvedene su po članicama društva i zadovoljavaju. Vežbe sa loptama od M. Lugarje izvedane su po ženskoj deci vrlo dobro. Sedmica od Janković-Muhovića izvedena je po članovima takozvom spremnošću da se je moralna na zahtev prisutnih optovati. Ples očekuje (prevod sa Češkog) izvadan je po članicama retkom veštinom tako, da je na zahtev prisutnih također opečtan. Vežbe na ručama izvedane su po članovima kao poslednja tačka, a spremnost vežbača kod izvadjanja tih vežbi zadivila je prisutne. Za celo vreme pratila je vežbe na harmoniju iz blagonaklonosti gda Garay. Uspeh ove akademije oduševio je svu braću, te se pojavljuje želja, da se sa istim programom nastupi u obližnjoj naseobini Belišće početkom nove godine.

U takovom radu oslanjajući se na punu svest i snagu svojih članova uprava društva kupila je od Rudolfa grofa Normana u središtu Valpova na jednom od najzgodnijih mesta jedno jutro i 1386. kv. hv. zemljišta za letno vežbalište i gradilište. U tu svrhu za vreme kupa nije društvo imalo niti

jedne pare. Poteškoće kod kupa činjene su društvo sa svih strana, a naročito po agrarnom odboru u kojem se deo od reda protivnici Sokolskog društva. Konačno je po ministarstvu za agrarnu reformu odobren ugovor, a društvo na temelju tog odobrenja uvedeno u posjed. Upravni odbor sazvao je starije članstvo na odgovor za 17. XII. da se odluci i nade način kako bi se došlo do sredstava za isplatu kupovine od 9335 Din. Na dogovor je prišto piše 32 člana i članice nakon česa se je prešlo na raspravu o namaknucu sredstava za isplatu kupovine. Prisutni na braću sakupiše tog časa između sebe ukupni iznos od 20.100 Din čime je kup osiguran, a društvo imade na raspolaganje i oko 11.000 Din koje će upotrebiti za gradnju doma.

Odmah je izabran odbor za gradnju Sokolskog doma, koji imade da vodi daljnju akciju oko sabiranja potrebnih sredstava.

Na kupljenu zemljištu nalazi se jedna zgrada, koju je Sokolskom društvu poklonio prodavač Rudolf grof Norman. Sokolsko društvo plemenito darovatelju i ovim putem izriče na takvoj pažnji usrdnu hvalu. Novi odbor određen je odmah sa radom, koji će biti nedvojbeno uspešan. Stičemo uverenje, da smo pokročili napred, da ostavimo pretesnu i malenu dvoranu škole te se preselimo u vlastiti dom.

ŽUPA VELIKI BEČKEREK

NOVI PREDNJAČI

SOKOLSKOG DRUŠTVA U VRŠCU.

Sokolsko društvo u Vršcu održalo je prošle godine dva društvena prednjačka tečaja, jedan za članove drugi za članice. Prvi tečaj održao se od 23. III. do 13. V. p. g. Tečaj je pohodalo 10 braće, od kojih je 8 prisutnog ispit. Tečaj je pohodan sa mnogo volje, o čemu svedoči ispit održan 13. V. 1928. god. Predavali su sestra i braća: Nevena Bogdanović, Vaclav Martinek, Vojin Kešeljević i Dr. Ilija Nikolajević. Prešao se podrobno Tyršev sokolski sustav, teoretski i praktično, Sok. Misao, metodika, anatomija i prava pomoć. Ispit je položio odlično: brat Svetolik Stefanović, kao sposobni braća: Vladislav Geci, Golub Gojković, Radoslav Zubović, Nikola Milovan, Nikola Putnik, Jovan Durčin i Milan Stefanović. Članovi su po profesiji 6 učenika gimnazije, 1 učenik učiliške škole i 1 zanatlija.

Početkom septembra održan je društveni prednjački tečaj za članice. Pošto su sve sestre učenice učit. škole IV. god. to su izrazile želju, da se odmah u početku školske godine održi tečaj, kako bi se kasnije mogle spremiti nesmetano za učiteljsku maturu. Odgovarano je od malena u sokolskom duhu gorele su željom, da se izobreza za tehnički rad u sokolskom životu, obećavajući, da će kao učiteljice, buduće prosvetne radnica raditi na njoj. Žrtvjući sve svoje slobodno vreme sokolskim idealima postigle su lep uspeh i spremile se za širenje sokolske ideje. Na početku tečaja upisalo se 12 sestara, od kojih je 9 prisutnog ispit. Predavati se isti su sestra i braća: Nevena Bogdanović, braća Vojin Kešeljević i Dr. Ilija Nikolajević. Tečaj je održan od 16. IX. do 11. XI. 1928 god. Ispit je održan 11. XI. p. g., na kojem su sestre položile ispit i to kao odlična sestra Nevena Pantić, kao sposobne: Vera Tokin, Radmila Batalović, Nada Veselinova, Ljuba Janoškova, Nevena Statijeva, Zagorka Nikolićeva, Jerina Veselinova i Mara Kalamara. Naše je društvo proširilo svoj prednjački zbor i moći će dalje sa uspehom povesti svoje redovne ka božjim uspehima. Ostale sestre postavši učiteljice raziči će se širom naše otadžbine, gde će širiti Sokolsku misao. Svoj braći i sestrama želimo mnogo uspeha u budućem radu zeljeći im da savesno i marljivo izdrže u radu za sokolske ideale. Zdravo!

Nevena Bogdanović, načelnica.

ŽUPA SUŠAK - RIJEKA

PROSLAVA SOKOLSKOG DANA U ALEKSANDROVU.

Naše društvo na osobit način proslavilo je desetogodišnjicu našeg ujedinjenja. U petak 7. XII. 1928 na večer bi priredila sok. akademija, na kojoj su nastupile sve kategorije. Uspeh je bio vrlo dobar koliko u moralnom, tako i u materijalnom smislu. Na dan samog ujedinjenja išlo se u povorci, sa mesnom glazbom na čelu. Uz članice pridružio se povorci dobar deo naroda do crkve, gde se vršilo svečano blagodarenje. Moramo pohvaliti tim putem našu glazbu »Napredak«, koja nam ide u svakoj prilici na ruku. Po blagodarenju išlo se opet u povorci pred Sokolom, gde je održao prigodno slovo br. Mihel. Posle toga krenulo se na groblje, gde smo se poklonili sena-

ma umrle braće i sestara. Neka zna, da idemo njihovim stopama, ističući nadasve narodno jedinstvo, koje je u zadnje vreme doista ugroženo.

Naš Sokol mora biti mrtva straža na granici na strahu neprijatelju, a u utehu zarobljenoj našoj braći. Naš Sokol mora biti mrtva straža na granici na strahu neprijatelju, a u utehu zarobljenoj našoj braći.

Nakon mnogo godina, obistinile su se želje i napor našeg društva za podignuće svog doma. Ove se godine podiže taj dom, uz velike žrtve braće i sestara, a uz pripomoć prijatelja i raznih poduzeća.

ŽUPA TUZLA

IZ ŽUPE TUZLA:

III. redovna sednica zbora društvenih načelnika održana je u Kreki, 29. i 30. XII. 1928. Prisutni su bili delegati društava: Bjelina, Doboj, Gračanica, Kreka, Lukavac, Maglaj, Tešanj, Teslić, Tuzla, Zavidovići i Zvornik.

Na sednici je detaljno raspravljen o župskom natecanju članstva, do-neseni zaključci glavno u pogledu opsega natecanja, stanje sudačkog zbora i discipline.

TO izradio je popis sprava kod svih društava, dalje pregled proslava 1. XII. 1928. Prisutni su bili delegati društava: Bjelina, Doboj, Gračanica, Kreka, Lukavac, Maglaj, Tešanj, Teslić, Tuzla, Zavidovići i Zvornik.

Primljen na znanje izveštaj iz sednice zbora župskih načelnika u Ljubljani.

S interesovanjem praćen izveštaj načelnika župe o predviđenim priredbama u god. 1929. To su: župski slet na natecanju naraštaja za zastavu i sviju kategoriju u prostim vežbama; dalje župska akademija, jesensko natecanje članstva za kraljevnu zastavu i štafetno trčanje Dobojs-Tuzla (62 km).

ŽUPA BEOGRAD

**PROSLAVA SOKOLSKOG DANA
U SOKOLU I U BEOGRADU.**

Sestra Ljubica Živanovićeva održala je sokolskog deci i naraštaju Sokolskog društva I. u Beogradu ovo malo predavanje, koje u celosti donosimo, i kojim je proslavljen 1. decembar.

„Ovo malo predavanje, ako tako može da se nazove, namenjeno je Vama, braću i sestre, međutim i najmlađim članovima naše velike zajednice i ono treba da Vam u nekoliko dode kao pozdrav od nas starijih, kao izraz naše radosti i što Vas u jednom času ovako značajnom nalazimo u takoj velikom broju, nadahnute verom, udružene sloganom i zagrejane ljubavlju.“

To je najbolji dokaz, da ste i vi tako mladi, shvatili značaj današnjeg

dana, da ste ga, ako ne sasvim razumeli ipak duboko osetili ili bar nasluti i da se u današnjoj velikoj radosti radujete i vi, iskreno, srdačno, sokolski. I zbog te Vaše radosti sretni smo i mi, Vaši vodnici, sretni smo, što vidišimo da su nade, koje polažemo u Vas, opravdane, da nam trud nije uzaladan i da ste svi vi, tako mladi i neupućeni, pošli za nama pravim i nepogrešivim putem, jedinim putem, koji vodi savršenstvu.

Slušali ste vi već o današnjem danu. Govorili su Vam o njemu toliko puta u školi i u kući i na drugim mestima. Možda Vam svi ti govoriti nisu bili dovoljno jasni, možda ih niste razumeli onako, kako ih mi danas razumemo i kako ćete ih i vi dočnije razumeti, ali ja verujem u Vaša osećanja, u sposobnost naše nacije koja je i u Vama i koju svi mi nesimo u sebi kao zajedničko nasleđe naših

velikih predaka. I gonjeni njome, ne shvatajući potpuno, ali nasledujući, vi se ste iskupili danas, mlađi, snažni, vedri, i sa celim našim narodom, sa svom našom braćom i sestrama širom domovine mi proslavljamo Ujedinjenje, desetogodišnjicu njegovu. Koliko slavlje, kolika radost, kakav dan! Deset godina zajedničkog života, zajedničkog života sa braćom iste krv, deset godina zajedničkog rada na istom delu, velikom i svetom. Deset godina sreće, ostvarenih nuda i ispunjenih želja, kojima se kroz vekove težilo. A koliko je palo i žrtava! Jedan moj star profesor govorio mi je jednom o tome: »Vi ne možete da zamislite oduševljenje sa kojim se nekada borilo; vi ne možete, da pretstavite sebi našu nekadašnju omladinu, njen zanos, njen ljubav i njenu nasmejanu smrt za Otadžbinu.« — Moj stari profesor nije mnogo verovao u današnjicu kad je tako govorio, ali on nikada nije imao

prilike, da vidi Vas, ovako združene, ovako snažne, ovako spremne.

Naši su stari tečki. Cela naša istorija običena je tim tekvinama, kravavim mučnim, ali časno stecenim. I kad su pre deset godina sve žrtve i svini napori bili krunisani Ujedinjenjem, najvećim slavljem, koje smo mogli da poželimo, pobjojali su se neki i posumnjali u nas, u nova pokolenja. Hoćemo li biti dovoljno snažni, da očuvamo ono što je tako mučno steceno? Hoćemo li biti dovoljno braća, da iskrene pružimo ruke jedni drugima, da složno stanemo na branik nove Domovine i da zajednički bđimo nad njenim dobrom. Optužili su nas. A sećate li se kako je na sve to odgovorio jedan naš pesnik. Kako nam je poveravao i kako nas odbranio:

»Dobra zemlja moja, lažu,
ko te voli danas, taj te voli.«

I on je imao pravo. Nova pokolenja pokazala su se dostoјna starih.

Mi smo sačuvali amanet, koji su nam oni ostavili. Ujedinjeni, zagrlijeni, složeni, mi vedro gledamo u budućnost i nasmješano idemo u susret drugoj dešetogodišnjici. Jer za nama ste vi, našaštaj, u koji mi polažemo sve svoje nadе, kojem pružamo sve svoje ideale i kojim nudimo sve svoje snage!

Opravdajte naše želje! Budite istrajni i složni; budite Sokoli — i odviđite svoj dug. Mi očekujemo, mi tražimo to od Vas! Zdravo!«

PROČITAJ!

Bianco diplome za takmičenja članstva i naraštaja ima u nakladi JSS uz cenu Din 2-50 komad. Zahtevajte oferte od Gospodarskog odseka JSS i za diplome s tekstom.

Dopisujte, čestitajte i t. d., jedni drugima uvek samo na sokolskim razglednicama. Upotrebljavajte pograđeni biljež!

MALI OGLASI

Oglase prima po naplati uprava Sokolskog Glasnika u Ljubljani, Narodni dom. Svaka reč pri svakom objavljuvanju 50 para, najmanji iznos 5 Din.

Prednjačica.

Dobra ritmičarka, apsolventkinja srednje domaćinske škole u Chrudmu i mlješkarskog tečaja u Plzenju (Čehoslovačka) sa 3 godišnjom učiteljskom državnom praksom na stručnim školama kralj. SHS želi promjeniti mjesto na posjed, mješku ili privatnu domaćinsku školu itd. gdje ima sokolsko društvo ili gdje bi se isto moglo osnovati, te bi se preuzeila na vježbanje ženske kategorije. Ponude na upr. Sokolskog Glasnika pod „Češka“.

**Cvetičarna
Ant. Bajec
Ljubljana
Pod Trančo 2
Telefon št. 3222**

Iz narodopisa v okras vsaki sobi in dvorani slike v trobarvnem tisku:

**Prof. A. Sič: I. Kmečka soba na Gorenjskem
Prof. A. Sič: II. Kmečka hiša na Gorenjskem**

Velikost: 30 x 90 cm. Slika à 20 Din
UČITELJSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Najstarejša vrtnarja in cvetičarna
KORSIKA * LJUBLJANA
Bleiweisova c. — Aleksandrova c.
ima v zalogi vedno sveže rezano cvetje in
cvetje v lončkih ter izvršuje vence, šopke in
aranžmane po najnižji ceni in najfiniji obliki.
Bratska sokolska društva imajo 10% popusta.
Telefon št. 2.341.

Restavracija „Kosovo“
Sušak, Mažuranićeva. Vlasnik: Šime Vranić
Prvovazredno dalmatinsko i
domaće vino. Točenje poznatog
„Union“ piva. — Prvovazredna
domaća kuhinja. —

Vezava vsakovrstnih knjig
najceneje pri
H. Zupanu
LJUBLJANA
Gradišče št. 10.
Solidna in točna izvršitev.

IZVOR
VELETRGOVINA GALANTERIJSKE, NIRNBERŠKE
— I KRATKE ROBE —

SUŠAK
ŠETALIŠTE KRALJA PETRA
produljeno Zvonimirova ul. 92

LJUBLJANA
Cenik na zahtevo!

Zajtrkovalnica Al. Šurk

Ljubljana, Dunajska c. 12
priporoča vedno sveže deklatane izdelke ter pristna domaća in tuja vina.

TELOVADNE ČREVLINE

IZ DELUJE
galos in snežne črevline

strokovnaško popravlja

AVGUST ŠKOF

LJUBLJANA
Igriska ulica 2

Priporoča se najstarejša slovenska plesarska in
ličarska delavnica —

Ivan Bricej

LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev tel.-vadnega
orodja. Delo solidno, cene zmerne

BRAĆA

MATELJAN

SUŠAK

RUŽIČEVA ULICA 11

VELETRGOVINA VINA

Osnovana 1876
Telefon br. 162

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA 2.

ŠIVALNI STROJI
izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tvornice.
15. letna garancija. Vezanje se použije pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI „ADLER“

Kolesa iz prvih tvornic, Dürkopp,
Styrta, Waffenrad (Orožno kolo).
Pletilni stroji vedno v zaplogi. —
Posamezni deli koles in šivalnih
strojev. Daje se tudi na obroke!
CENIKE FRANKO IN ZASTONJ.

Oglasujte u Sokolskom Glasniku!

**KNJIGARNA
UČITELJSKE TISKARNE**

V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

TELEFON 2312; RAČ. POŠT. HRANIL. 10 761

pripravoča cenj. obtinatven in
društvena avto zaloge vseh
pisarniških potraživateljev. Lastna
človežna izdelovalnička zvezka
naročila. Knjige iz inozemstva se naroči
po pod najugodnejšimi ceni.
Inozemski liste, domača suradnja
Vestnik, žabre, knjige, revije itd.
Cene solidne in razumljive.
Zahvaljujte cenekej.
točna! Zahvaljujte postrežba!

DISKOBOLOS

AUGUST KOZMAN

Prva jugoslavenska tvornica za telesno-uzgojne sprave i potrepštine

LJUBLJANA

Tvornica: Sv. Petra cesta 75.

Trgovinska radnja: Tavčarjeva (Sodna) ulica 1.

Sve sprave i potrepštine za:
telovežbu, laku atletiku, tešku atletiku, boks,
nogomet, hokeju, tenis, ribarstvo, turistiku,
zimski sport itd. itd.

MEDIĆ-ZANKL

TVORNICE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV, D. Z. O. Z.

CENTRALA V LJUBLJANI * LASTNIK FRANJO MEDIĆ

TVORNICE: LJUBLJANA - MEDVODE

PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA MARIBOR — NOVI SAD

LASTNI DOMAČI PROIZVODI:

Laneno olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in olnatih barv. Kemično čiste in kemično olepljane, kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in barvnih tonov, čopičev, steklarskega kleja itd. znamke „MERAKL“ za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo.

CENE UMERJENE. ♦ TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

Klišarna ST. DEU

IZVRŠUJE NAJSOLIDNEJE

KLIŠEJE

VSEH VRST PO RISBAH
IN FOTOGRAFIJAH

LJUBLJANA, Dalmatinova 13

OSJEČKA LJEVAONICA ŽELJEZA

I TVORNICA STROJEVA D. D.

OSIJEK

Brzojavi: OLT, OSIJEK \ Telefon broj 63 i 2-89

IZRADUJUJE:

Sve poljoprivredne strojeve kao:

Dvorene i troredne sijalice za kukuruz,
dršljave, runila za kukuruz sa jednom i
više rupa za pogon rukom, nogom i motorem,
sječkare, repare, vjetrenjače i t. d.

**Ljeva sve odljevke po nacrtu i modelu
do 5000 kg težine**

CIJENE IZVANREDNO NISKE ♦ TRAŽITE PONUDE!

**VSEM RODOVINAM
PRIPOROČAMO NAŠO**

KOLINSKO CIKORIJO

**IZVRSTEN PRIDATEK
ZA KAVO**